

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Lausunto U 2/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös)

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston kirjelmästä, jossa esitetään Suomen kanta komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (KOM (2020)825 lopullinen). Esitämme alla kommenttimme digipalvelusäädöksestä laaditun U-kirjelmän valtioneuvoston kanta -osioon.

Yleiset huomiot esityksestä

1. Medialiitto lausui näkemyksensä digipalvelusäädösehdotuksesta liikenne- ja viestintäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteisesti sidosryhmille järjestämässä kuulemistilaisuudessa 11.1.2021 sekä säädösehdotuksen U-kirjelmäluonnoksesta em. ministeriöiden EU-jaostojen yhteiskokouksessa (EU8 ja EU19) 21.1.2020.
2. Medialiitto pitää komission 15.2.2020 julkaisemia ehdotuksia digitaalisia palveluita (Digital Service Act) ja digitaalisia markkinoita (Digital Markets Act) koskeviksi säädöksiksi sekä digipalvelusäädöksen U-kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa lähtökohdiltaan kannatettavina.
3. Keskeisin yleisviestimme on, että verkkoalustoja koskevien komission asetusehdotusten tulee vahvistaa eurooppalaisten yritysten asemaa digitaalisilla markkinoilla ja huolehtia kilpailuedellytysten turvaamisesta. Media-alan yritysten kannalta tasavertaisten kilpailuedellytysten vahvistaminen suhteessa verkkoalustoihin on keskeistä.
4. Medialiiton näkemyksen mukaan ehdotukseen sisällytetty vastuuvapauden säilyminen pääperiaatteena on kannatettava, kun sen rinnalle on samalla esitetty toimijaluokkakohtaisia pidemmälle meneviä vastuusääntöjä ja toimintavelvoitteita. Medialiitto pitää myös verkkoalustojen velvollisuutta

laittoman sisällön poistamisesta alustalta ns. notice & take down -mallin mukaisesti oikeana lähtökohtana, samoin kuin sitä, että aktiivinen ja omaehtoinen sisällön monitorointi ei itsessään poista vastuuvapautta. Jatkovalmistelussa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että verkkoalustojen kannusteita ryhtyä toimiin laittoman sisällön poistamiseksi verkkoalustoilta lisätään sen sijaan, että lainsäädäntö sisältää negatiivisia kannusteita puuttua sisältöön. Toisin sanoen: vastuusäätelyn ei pidä kannustaa olemaan puuttumatta laittomaan sisältöön.

Ehdotus Suomen kannan täydentämiseksi

1. Medialiitto katsoo, että ehdotuksen jatkokäsittelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota kansalaisten sananvapauden turvaamiseen, joka toteutuu eurooppalaisen vapaan, monimuotoisen median toimintaedellytysten ja tiedotusvälineiden toiminnan kautta. Globaalien verkkoalustojen toiminta vaikuttaa merkittävästi paitsi EU:n taloudellisen toimivuuteen, myös unionin perusarvojen ja demokratian toteutumiseen.
2. Media-alan kannalta on hyvä, että valtioneuvoston kantaan on tehty seuraava kirjaus (s. 21) kokonaisuuden merkityksestä sananvapaudelle: *”Yhteiskunnan toimivuuden ja demokratian kannalta sananvapaus ja ilmaisuvapaus on keskeinen perusoikeus. Asetusneuvotteluissa on huolehdittava siitä, että asetuksen nojalla puuttuminen sananvapauteen rajoittuu vain välttämättömään siinä tavoiteltavan hyväksyttävän päämäärän saavuttamiseksi”*.
3. Medialiitto katsoo, että kansalaisten sananvapauden merkitystä olisi tärkeä tuoda vielä vahvemmin esille, koska ehdotuksella on merkittäviä vaikutuksia luotettavan ammattimaisen toimituksellisen tiedon saatavuuteen ja sitä kautta demokratialle. Tämän vuoksi esitämme Suomen kantaluonnokseen yllä olevan kursivoidun tekstikohdan yhteyteen vielä seuraavaa lisäystä: ***”Yhteiskunnan toimivuuden ja demokratian kannalta luotettavan sisällön saatavuuden turvaaminen tulee huomioida selkeämmin asetuksen jatkovalmistelussa.”***
4. Perusteluna lisäykselle esitämme seuraavaa: Pidämme tärkeänä, että alustatalouden laillisen toimivuuden takaamiseksi verkkoalustoilta edellytetään suurempaa vastuuta laittoman aineiston poistamiseksi. Samalla on kuitenkin voitava varmistua luotettavan sisällön saatavuudesta verkkoalustoilla ja kilpailuolosuhteiden tasapuolisuudesta. Tämän tavoitteen yhtenä konkreettisena toteutuskeinona tulisi esittää, että portinvartija-alustoilla ei tule olla päätösvaltaa puuttua tiedotusvälineiden päätoimittajavastuulla julkaisemaan sisältöön (esimerkiksi poistamalla se alustalta) vaan tiedotusväline kantaa siitä itse vastuun ja tarvittaessa asia ratkaistaan tuomioistuinmenettelyssä.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Riikka Tähtivuori
johtaja elinkeinopolitiikka

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Sanomalehtien Liitto ja Suomen Kustannusyhdistys. Yhdessä edustamme noin 700:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Media-alan ja painoalan yritykset työllistävät Suomessa suoraan 22 000 henkilöä ja yritysten yhteenlaskettu liikevaihto on 4,4 miljardia euroa.